

EVOKACE

Robert Hilburn

**JOHNNY CASH –
ŽIVOT**

V O L V O X G L O B A T O R

Robert Hilburn

JOHNNY CASH – ŽIVOT

Robert Hilburn
Johnny Cash: Live

This edition published and arranged with Little, Brown,
and Company, New York, New York, USA. All rights reserved.
copyright © Robert Hilburn, 2013
translation © Lucie Šmejkalová, 2016

ISBN 978-80-7511-252-1

ISBN 978-80-7511-253-8 (epub)

ISBN 978-80-7511-254-5 (pdf)

EVOKACE

Robert Hilburn

JOHNNY CASH

– ŽIVOT

1. kapitola

DYESS A SEN

I

Dvě a půl míle cesty od rodinného pětipokojového statku v Dyessu v Arkansasu do středu města stačily mladému J. R. k vymýšlení různých snů. Spolu s kámoši ze školy si třetí syn Raye a Carrie Cashových dlouhá léta vykračoval po úzké štěrkové cestě a všichni společně snili o tom, že se stanou hereckými hvězdami kovbojek podobně jako Gene Autry a Tex Ritter. Většinou ho ale nejvíc bavilo se procházet sám, obzvláště v noci, když tma zakryla jako štít zbytek světa a nechala ho svobodně snít, protože sny pro něho byly daleko důležitější, než si byl ochoten přiznat.

Když o něco později nostalgicky přemítal o svém dětství a vyprávěl o něm přátelům, svěřil se jim, že si velmi často při nočních procházkách sám pro sebe jen tak prozpěvoval, protože se chtěl uklidnit, když zaslechl někde v trávě šelestění hada nebo když o několik stovek yardů dál zavyl plížící se panter. O několik let později se jeho staří kámoši a dokonce i jeho sestra Joanne při představě panterů v lese jen uchechtli. Hadí, to ano, možná dokonce i nějaký ojedinělý rys, ale nikdo nevěděl nic o panterech. „Měl opravdu hodně velkou představitost,“ říká A. J. Henson, který se někdy se svým kamarádem vydal po štěrkopískové cestě. Často i samotný Cash přiznával, že se jeho příběhy úplně nezakládaly na faktech. Podle Joanne však není pochyb, že jednu věc nelze rokům strávených v Dyessu upřít: J. R. strašně rád zpíval.

Hudba mu učarovala daleko víc než samotné filmy. Představovala kouzlo, které přicházelo samo od sebe. Jeho rodina a především matka hledaly v písničkách útěchu a inspiraci. Zanedlouho

po zahájení základní školy již věděl, že chce zpívat v rádiu, a šterkopískovou cestu, po které si vykračoval v noci, začal považovat za tajné jeviště. Když se cítil obzvláště dobře, po písničce se zastavil, vzhlédl na arkansaský měsíc a poklonil se.

Starý chvalozpěv ‚I Am Bound for the Promised Land‘ byl první písničkou, na kterou si J. R. vzpomíná. Byly mu tenkrát tři roky, ale k refrénu se přidal: „Kdo jen přidá se na cestu mou? / svázán jsem se zemí svatou?“ Tak to zpívala jeho matka během 250 mil dlouhé cesty v nákladáku, který odvážel rodinu a pár kousků nábytku přes Arkansas. Opustili své rodiště v kopcovité krajině Kingslandu nacházejícím se v jižní části středu státu, aby se vydali do úrodného, naprosto rovného kraje černé delty Dyessu na severovýchodním konci země. Díky Franklinu Delano Rooseveltovi a jeho programu Nový úděl si mohli nárokovat vlastní zaslíbenou zemi, jak ji začali nazývat.

Většinu dvoudenní cesty v březnu 1935 se však J. R. a jeho starší bratři Roy (narozeneý roku 1921) a Jack (1929) k sobě choulili pod nepromokavou celtovinou uvnitř nákladáku a snažili se chránit před vyčerpávající a tvrdou zimou a deštěm. Jízda po bahnitých cestách kluky děsila, protože vůz velmi často vjížděl do děr takovou silou, že se báli, aby se jim neuvolnila kola. Jejich matka se je spolu s dvěma dcerami Rebou (1934) a Louisou (1923) snažila uklidnit hudbou a neustálým ujišťováním, že na celou rodinu dohlíží Bůh.

Příběh Dyessu začíná za velké hospodářské krize, kdy většina farmářů ve státě včetně otce J. R. bojovala o holý život. S poklesem ceny pětisetlibrového balíku bavlny ze 125 dolarů v roce 1928 na 35 dolarů v roce 1932 propukla mezi farmáři panika, protože řešili zásadní problém, jak zaopatřit rodiny. Podle populární verze komplikovaného byrokratického příběhu skrývajícího se hluboko v pozadí přišel prezident Roosevelt s plánem na záchranu, který tkvěl v tom, že poskytne vystresovaným dělníkům možnost daleko bezpečnější budoucnosti. Prostřednictvím úřadu Federal Emergency Relief Administration se vyčlenily finanční

prostředky na vybudování malých družstevních komunit po celé zemi, které měly poskytnout farmářům v nouzi dvacet akrů země a nepatrný roční plat na jídlo a oblečení. Součástí sociálního experimentu byla i výstavba nových budov určených pro podpůrné služby včetně čističky bavlny, obchodu se smíšeným zbožím, restaurace, školy, nemocnice, pošty a benzinové pumpy.

Dyess se tak oficiálně stal Kolonizačním projektem č. 1. V květnu 1934 začalo na šestnácti tisících akrech velké ploše země stavět víc než 1300 dělníků z arkansaského úřadu sociálního zabezpečení domy a silnice. Tou samou dobou začala vláda přijímat žádosti od farmářů v Dyessu. Nárok však měli jen běloši. Nejednalo se o žádné sociální zabezpečení, tak to i sdělili žadatelům. Nově přicházející lidé museli obdělávat půdu a před samotným obdržením smlouvy na pozemek museli vládě splatit z peněz získaných z úrody náklady na bydlení, pozemek a plat. Když se o projektu Dyess doslechl v rádiu Ray Cash, ihned se rozhodl podat žádost.

Po celém státě stály u vládních úřadů tisíce chudých lidí, kteří se ucházeli o pouhých pět set usedlostí. Ray Cash však neměl strach. Popsal sám sebe jako pracovitého, typického muže od rodiny a oddaného amerického vlastence, jelikož si myslel, že přesně někoho takového vládní úředníci hledají. Jeho původ z otcovy strany sahal až do roku 1667, kdy jeden z jeho předků William Cash přeplul ze Skotska na lodi *Good Intent* Atlantik a usadil se v Essex County v Massachusetts. Na začátku roku 1700 se Wiliamovi potomci odstěhovali do Virginie a pak do Georgie, kde se také narodil dědeček Raye Cashe Reuben.

Poté, co během občanské války vojsko generála Williama T. Shermana zplundrovalo Reubenovu plantáž, se bývalý voják Konfederátu odstěhoval v roce 1866 na západ do Arkansasu. Williamu Henry Cashovi, Rayovu otci, bylo tehdy šest. Vyrostl, stal se farmářem a baptistickým venkovským kazatelem, který kázal na čtyřech od sebe vzdálených místech. V roce 1897 se narodil Ray jako jeden z dvanácti dětí.

Při čekání na výsledek pohovoru ohledně pozemku v Dyessu nezdůraznil Ray jen vojenskou službu (sloužil velmi krátce ve Francii během první světové války), ale také, jak těžce musel pracovat, aby podpořil rodinu, když farmaření přestalo vynášet. Příležitostně si sehnal práci, někdy šel pěšky několik mil na pilu, aby sekal dříví, nebo naskočil do nákladního vlaku mířícího do Charlestonu v Mississippii, kde pomáhal při rušení chemičky. Přesto ale nebyla žádná záruka, že ho vyberou, a on zoufale potřeboval najít nějakou stálou práci. Než se mu po přísném pohovoru dostalo příznivých zpráv, prožil týden bezesných nocí. Ray Cash patřil k jednomu z pěti uchazečů, kterého z celého okresu v Clevelandu přijali do programu.

Po vyčerpávající jízdě v nákladáku z Kingslandu dorazila rodina Cashových do svého nového domova v Dyessu, který podle záznamů kolonie nesl číslo 226 na ulici Road 3. O několik let později vypadaly příbytky na fotkách prvních domů z Dyessu primitivně a hole a z velké míry připomínaly strohé fotky od Walkera Evanse vypovídající o americké chudobě během velké hospodářské krize. Ve skutečnosti dlouhotrvající déšť zanechal na pozemku tak hluboké bláto, že Ray musel nechat nákladák nějakých sto yardů od domu a zbytek cesty J. R. donést. I tak ale nový domov připadal Cashům jako hotové panské sídlo. Byl bíle natřený se zeleným lemováním a místo pytloviny v oknech měl skleněné tabulky. Sedmičlenná rodina chodila kolem domu a stodoly a obdivovala je podobně, jako když farmáři stanovují cenu krásy.

Jakmile Ray s nejstarším synem Royem začali s namáhavým čištěním země, nadšení velmi brzy opadlo. V *Johnny Cash: The Autobiography* z roku 1997 (česky Johnny Cash: *Vlastní životopis*, Svět křídél, Cheb 2002 – pozn. red.) popsal Cash sužovanou zemi kolonie jako „džungli – myslím opravdovou – skutečnou džungli. Topol americký, jasan a ořechovec stejně jako severoamerický dub a cypřiš, stromy a popínavé rostliny a křoviny se tak

hustě proplétaly, že jste se v některých místech jimi vůbec nemohli prodat. Některé z nich byly dokonce i pod vodou.“

Podle Cashe se jeho otec s bratrem statečně vrhali do práce na půdě a pracovali od úsvitu až do soumraku, šest dní v týdnu, „začínali na nejvýše položeném pozemku a klestili si cestu dolů krok za krokem, řezali pilkami a sekali sekyrkami a speciálními noži – mačetami s dlouhými rukojetmi – a pak vyhazovali do vzduchu pařezy nebo je pálili“. Zažívali taková muka, že onoho jara začátkem doby sadby vyčistili Cashovi jen asi tři z dvaceti akrů. Spousta nových obyvatel Dyessu to vzdalo, odstěhovali se a jen nadávali, že celý program byl pěkný švindl. Začaly se šířit nevyhnutelné fámy týkající se politické korupce – a dokonce i nezasevením začali klást otázky. Třebaže finanční prostředky pocházely od federální vlády, samotná kolonie vděčila za svoji existenci víc než komukoli jinému ve Washingtonu D. C. mladému velkostatkáři a komisařizmocněnci za volby v Arkansasu. Po tomto muži, tedy Williamu Reynolds Dyessovi, dostala časem i své jméno.

Na počátku třicátých let kvůli dopadu hospodářské krize na farmáře začal Dyess bojovat o vládní program na pomoc farmářů a jejich rodin. Když se W. R. Dyess doslechl o programu FERA, zkontaktoval Harryho Hopkinse, ředitele zodpovědného za program, a odešel s více než třemi miliony dolarů. Tou samou dobou Dyesse jmenovali zástupcem FERA za Arkansas. K vybudování kolonie vybral oblast vzdálenou nějakých dvacet mil od svého rodného města Osceola. Samotné místo a následná koupě vyvolaly překvapení. Když se v roce 1934 rozkřiklo, že Dyess pomýšlí na místo guvernéra nebo možná i senátora, rádoby oponenti začali hned klást ožehavé otázky týkající se kolonie.

Sporná zemědělská plocha byla součástí tří okresů v Arkansasu známých jako „země pod úrovní terénu“, tedy území postiženého řadou zemětřesení v roce 1811 a 1812. V důsledku posunutí země způsobených otřesy nějakých třicet mil severovýchodně od budoucího Dyessu poklesla země o patnáct metrů. Voda většinu

území proměnila v močály prorostlé spleť vegetace a rozbředlou půdu, již místní nazývají gumbo.

Dyessovi kritici chtěli vědět, proč vybral zrovna tuto konkrétní zemi – zemi, kterou by žádný farmář se zdravým rozumem nevybral? Chtěl snad touto koupí prokázat laskavost rodinnému příteli Lee Wilsonovi, který tuto promáčenou zemědělskou plochu vlastnil? Podporovatelé projektu se bránili tím, že v Arkansasu třicátých letech panovalo zoufalství a majetek kolonie byl za babku. Trvali na svém, že stát by se opravdu stal terčem kritiky, kdyby Dyess využil federálních finančních prostředků k nákupu prvotřídní farmářské země. A koupí pozemku, který v podstatě nikdo nechtěl, tak zajistil kolonii více země. Tento názor se definitivně ujal u většiny obyvatel Dyessu, kteří zavrhli malou skupinu odpůrců v kolonii jako „radikální“ nebo „buřičskou“.

I tak to vyvolalo dostatek rozruchu, a proto v roce 1934 Federal Emergency Relief Administration vyslala tři muže, kteří měli prošetřit stížnosti na W. R. Dyesse. Jeden člen týmu ho obvinil z nerozvážnosti při utrácení peněz určených ke zlepšování silnic u majetku nepatřícího kolonii. Jinak však trojice nenašla žádné důkazy trestných činů. Ve Washingtonu se Harry Hopkins nijak nesnažil Dyesse zbavit nebo potrestat. Až později se objevily další stížnosti týkající se podvodu se šekem a nepravdivých výplat. Dyessovi stoupenci je však zamítli jako osočování politickými oponenty, a oficiální vyšetřování tak nenašlo žádné vážné problémy.

Jen pár měsíců před oficiálním otevřením kolonie, tedy 24. ledna 1936, byla už kauza W. R. Dyesse historií, muž skrývající se za snem zemřel při havárii letadla. Obyvatelé nové kolonie ale vždycky považovali za svého zachránce prezidenta Roosevelta, nikoli svého souseda. Rooseveltův uklidňující hlas v rádiu a politika Nového údelu dávaly milionům lidí naději. Lidé v Dyessu prezidenta milovali a mladý J. R. ho považoval za hotového světce. Samotný Roosevelt kolonii nikdy nenavštívil, 9. června 1936 ji

však na počest nové administrativní budovy navštívila jeho žena Eleanor.

Paní Rooseveltová, která s velkou vervou povzbuzovala snažení Harryho Hopkinse přijela autem s vlastním řidičem a doprovázeným čtyřmi policisty na motorkách. Po krátkém projevu, jež přednesla z terasy dvoupodlažní budovy, strávila několik hodin potřásáním rukou takřka s 2500 lidmi, kteří se akce zúčastnili. Mezi nimi byl i J. R. Aspoň tak si to pamatoval. Jeho kamarád z dětství J. E. Huff později tvrdil, že paní Rooseveltová je oba poplácala po hlavě. Ať tomu bylo jakkoli, J. R. přemluvil matku i otce, aby zůstali ve městě a mohli ji pozorovat při večeri skrz okno kavárny.

Na tehdejšího kluka vládní čin velmi zapůsobil, jelikož jeho rodině a sousedům dal druhou šanci, což v něm zanechalo silnou lásku k vlasti a hlubokou úctu k úřadu amerického prezidenta.

II

Až do jeho šesti let se od J. R. neočekávalo, že bude sbírat bavlnu, ale již na čtvrté narozeniny začal nosit ostatním členům rodiny vodu na pole. Často tam zůstal a zpíval s nimi gospely. Večer sedával matce u nohou, když v obývacím pokoji hrála stále stejné písničky na akustickou kytaru nebo rodinné pianino za 37 dolarů. Všechny melodie pocházely ze starého baptistického kancionálu a zcela se mu vštípily do paměti. Takřka každý den si po zbytek svého života J. R. sám pro sebe zazpíval alespoň jednu z nich, často to byla ‚I'll Fly Away‘ nebo ‚Softly and Tenderly‘. V letech, kdy ho naplno pohltily drogy a jiný stres, se často uzavíral do sebe a utíkal k hudbě jako ke svému útočišti. Její čistota mu poskytovala útěchu a jistotu.

Carrie Cashová milovala gospely a poslouchala je na rádiu Sears na baterie, které Ray koupil rodině, což byl v jejich chudé farmářské komunitě velký luxus. Spolu s matkou sedával u rádia

i J. R. a poslouchal gospels, ale stejně ho přitahovalo i country, které si oblíbil bratr Roy. Jak tak seděl u rádia, přímo ho fascinovalo, s jakým zanícením Roy poslouchal country stejně jako jeho matka gospels. Trvalo mu ale hodně let, než byl vůbec schopen vyjádřit slovy, co konkrétně ho na hudbě tolik uspokojovalo, tedy jak hudba stmelovala lid dohromady a dávala jim energii. Každička chvilka strávená u rádia se nesmírně cenila, protože mohlo hrát jen omezenou dobu. Dobíjení baterií bylo velmi drahé.

Ostatní kluci v Dyessu sbírali kartičky s baseballovými hráči, ale J. R. se velmi brzy začal zajímat o zpěváky, které slyšel v rádiu. Naprosto ho uchvátili, naučil se jejich jména, osobitý styl zpěvu a navíc měl až zázračnou paměť na texty. Často pobízel Roye, aby poměřili síly, kdo zná nejlíp slov různých countryových hitů, které ten den hráli v rádiu, a J. R. vždycky vyhrál. Také přišel na to, kde se countryové stanice dají naladit – ať to byla WLW v Cincinnati nebo hraniční stanice v Mexiku nebo WSM v Nashville –, a když zrovna vysílaly jeho oblíbené pořady, mohl si tak užít drahocenné minuty posloucháním.

Neposlouchal však jen country a gospels. Některé stanice hrály country a pop a kluk prahnoucí po hudbě se těšil na cokoli od Binga Crosbyho nebo později na rané rhythm & blues od skupiny Ink Spots. S postupujícím věkem začal J. R. poslouchat patnáctiminutová mysteriózní dramata, například *I Love a Mystery* a *Inner Sanctum*. Také sledoval komedie a vědomostní soutěže, například pořad Jacka Bennyho a *Truth or Consequences*. Ale jeho hlavní láskou stále zůstávaly country a gospels.

K prvním countryovým zpěvákům, které J. R. poslouchal, patřil čistou náhodou Jimmie Rodgers, jenž se na konci dvacátých a na začátku třicátých let dvacátého století proslavil u milionů fanoušků na jihu a na jihozápadě jako „zpívající brzdař“, protože pracoval na železnici a často o ní zpíval. Díky líbivému countrybluesovému stylu a písničkám o toulání, což silně zapůsobilo zejména na venkovské publikum, se Rodgers stal první

superhvězdou country. J. R. slyšel jako první písničku ‚Hobo Bill’s Last Ride‘, melancholický příběh vyprávějící o osamělém muži, který jedné mrazivé noci umírá v uzavřeném vagoně daleko od domova. Tenkrát bylo J. R. asi pět let a nahrávka mu připomněla jeho vlastní cestu z Kingslandu naplněnou obavami a úzkostmi stejně jako časy, kdy pozoroval z nákladního vlaku seskakujícího otce, který se právě vracel ze shánění práce.

Rodgersova hudba působila neskutečně důvěrně a bezprostředně, až měl J. R. pocit, že zpívá přímo naživo z reproduktoru rádia jen pro něj. Rodina neměla gramofon, takže nechápal, že vlastně poslouchá nahrávku – něco, co se může znovu a znovu přehrávat. O několik dní později ho naprosto nadchlo, když v rádiu znovu uslyšel okouzlující Rodgersův hlas. Běhal po domě a všechny v domě se snažil přinutit, aby si s ním sedli a poslechli si příběh o osamělém umírajícím muži. Zpěvák na něj natolik zapůsobil, že o mnoho let později vyprávěl svým spolužákům ze školy, že své jméno dostal po Jimmiem Rodgersovi. Ve skutečnosti jeho iniciály pocházely z patové situace, která nastala mezi jeho rodiči, když se radili, jaké jméno mu dát. Cashova matka mu chtěla dát jméno John po svém otci Johnu Riversovi. Jeho otec prohlásil, že se bude jmenovat Ray. Takže se nakonec dohodli na iniciálech. (V některých člancích o dětství se Cash podepisoval jednoduše JR, ale daleko častější bylo J. R.) Také si hodně oblíbil většinou radostné zpívání s Carterovou rodinou a Genem Autrym. Další melodií z rádia, která na něj v dětství silně zapůsobila, byl ‚The Prisoner’s Song‘ od Vernona Dalharta, který se stal první countryovou nahrávkou, které se prodalo milion kusů. Podobně jako ‚Hobo Bill’s Last Ride‘ vyprávěl Dalhartův hit z roku 1924 příběh osamělého vydědence. Obě písničky odrážely témata zármutku a sváru, které budou hrát důležitou roli v mnoha Cashových vlastních kompozicích. Později mi také vyprávěl, že v těch písničkách našel něco povznášejícího pro zlé časy a došel k závěru, že někoho zajímalo psát písničky o lidech se starostmi.

Vždycky vážný Ray si velmi záhy všiml synova okouzlení hudbou a snažil se rázně skoncovat s tím, co považoval za nesmyslný koníček. Cash si vzpomíná na otce, jak často říkával: „Takovýhle věci prostě musíš pustit z hlavy.“

Na počátku roku 1937 přišla na obyvatele Dyessu první opravdová krize. Celé dny sužovaly většinu delty přívalové deště, které zvedly hladinu Mississippi a jiných řek v kraji a zatopily mnoho sousedních farem a měst. Vypadalo to, jako kdyby jejich sny o lepším životě někdo doslova odnesl pryč. Situaci ještě zhoršovala skutečnost, že čas od času déšť ustoupil jasné obloze, která dala kolonii na nějakou dobu naději, že město bude ušetřeno. Dne 21. ledna udeřily deště ještě o něco silněji než jindy a záchranáři začali odvážet rodiny do výše položených míst. Do soumraku ubytovali v komunitním centru kolem sedmi až osmi set lidí. Obyvatele Dyessu však neohrožovala jen Mississippi, ale hlavně vody méně známé řeky Tyronzy, která protékala středem kolonie.

Následujícího dne kolem poledne se počet lidí v komunitním centru zdvojnásobil. Podmínky se rapidně zhoršily. Byla taková zima, že déšť při dopadu na zem okamžitě zamrzal, a nákladáky a traktory tak mohly jen stěží fungovat. Ti, kteří měli možnost se ubytovat u příbuzných jinde ve státě, začali nasedat do vlaků a opouštět Dyess. Během noci začala stoupat voda mnohem rychleji než předtím a ráno dvacátého třetího bylo naprosto jasné, že je nutná evakuace. Celé tři dny nefungovala elektřina.

Carrie a menší Cashovy děti patřily k prvním odjíždějícím. Odjely zpátky do Kingslandu k příbuzným a vůbec netušily, zda se ještě někdy vrátí. Ray Cash spolu s Royem zůstal v Dyessu a doufal, že zabezpečí dům a pomůže při záchranářských pracích. I přes veškerý strach a dramatické změny došlo v oblasti jen ke dvěma úmrtím – a voda brzy začala ustupovat. Kolem 3. února již silnice oschly a začaly kolovat zprávy, že je možné se bezpečně

vrátit. Za dva týdny se rodina Cashů vrátila domů – a zbylo jim ještě dost času oslavit 26. února páté narozeniny J. R.

O čtvrt století později se toto životní drama stále ještě živě odehrávalo v jeho mysli, když napsal písničku o povodni jménem ‚Five Feet High and Rising‘, která se stala jednou z jeho znělek. Písnička se znovu objevila na albu *Songs of Our Soil* z roku 1959 a Cash na ni pohlížel jako na boj s povodněmi, další příklad síly víry a společné komunitní práce.

„Máma mě vždycky učila, že dobré věci pocházejí z neštěstí, pokud plně věříme v našeho Pána,“ řekl, a vysvětlil tak vznik písničky. „Na povodni nemůžeme vidět nic dobrého, navíc když nás vyhnala z našich domovů. Ale když voda opadla, zjistili jsme, že vyplavila spoustu úrodné černé zeminy na náš pozemek. Další rok jsme snad měli tu nejlepší úrodu za celá ta léta.“

Díky nové úrodné vrstvě zeminy byl Ray schopen 8. února 1938 splatit vládě 2183,60 dolaru, a pokrýt tak cenu pozemku a zálohy. Stal se majitelem dvaceti akrů delty a životní podmínky v Dyessu se zlepšily. Třikrát týdně celá rodina chodila děkovat Bohu do Prvního baptistického kostela nedaleko středu města za poskytnutý dar. Tato dvoupodlažní budova byla v životě J. R. stejně důležitá jako rádio.

III

Nejzákladnější myšlenky týkající se nebe a pekla, spásy a věčného zatracení vštěpovali J. R. v hojné míře a také ho varovali, aby nedůvěřoval jiným náboženstvím. Dozvěděl se, že se katolíci nezodpovídají Bohu, ale záhadnému tyranovi v Římě a Židé zabili Krista. Později Cash takovéto zpátečnické myšlení odmítal a k ostatním náboženstvím se choval dostatečně tolerantně. Potvrzuje to i fakt, že se oženil s katoličkou Vivian Libertovou a svolil, že jeho dcery budou v této víře vychovány. Když si jedna z jeho dcer, Rosanne, vzala producenta a kytaristu Johna Leventhala, což byl žid, otec

jej vřele přijal do rodiny. V Dyessu se také velmi rozmohl rasismus a nějakou dobu trvalo, než se této nenávisti zbavil.

Každé nedělní ráno, v neděli a středu večer chodil J. R. s rodinou do kostela. Na rozdíl od jiných dětí, které si neustále na chození do kostela stěžovaly, J. R. se těšil na hudbu, kázání a pocit sounáležitosti. Stejně jako hudba zaplňovala teplem jeho domov, stal se mu kostel útěchou. Když mu bylo devět let, přibyl další sourozenec – sestra Joanne, narozená v roce 1938 –, a o dva roky později bratr Tommy. Z bible a božích přikázání na něj nejvíce zapůsobilo „cti otce svého a matku svou“ a také se modlil, aby si jednoho dne vzal milující ženu a měl rodinu. Dokonce si představoval, jakou ženu bude mít a jak bude vychovávat svoje děti. Bude muset být stejně laskavá a věrná jako jeho matka a svým synům a dcerám chtěl poskytnout stejnou lásku, kterou ho zahrnula. Když přemýšlel, jakým by chtěl být mužem, vždycky myslel na svého staršího bratra Jacka, ale nikdy ne na svého otce.

Všichni v rodině považovali Jacka, který dostal svoje jméno po šampionovi boxu v těžké váze Jacku Dempsym, za zlaté dítě. Pěkný, inteligentní, přátelský a štedrý Jack se již velmi brzy rozhodl, že chce sloužit Bohu a stane se duchovním. O jeho podnětné a inspirující povaze a myšlenkách dokonce mluvili i ostatní obyvatelé Dyessu. Podle všeho se ve svých jedenácti letech choval jako rozený kazatel. K strádajícím lidem se Jack choval velice ohleduplně, radil dospělým, kteří příliš pili, a utěšil kohokoliv, kdo se potýkal s nemocí nebo čelil úmrtí v rodině. J. R. jen žasl, jak může jeho jen o dva roky starší bratr potěšit dospělé, kteří jsou třikrát starší než on.

J. R. si všiml, že starší bratři jeho kamarádů brání svým mladším sourozencům, aby se s nimi potloukali po městě nebo ve škole, ale Jack vždy J. R. s radostí vítal. Ani Jackův pozitivní vliv však nedokázal zabránit J. R. v rebelantství, když se blížil do pubertálního věku a začal vyjadřovat, jak to jeho otec nazýval, „své stanovisko“. Byl náladový a někdy odsekával otcí a učitelům. V deseti

letech začal kouřit cigarety, což byl naprostý vrchol tehdejší rebelie. Neměl ale žádné peníze, aby si nějaké koupil, takže tajně kradl otcův tabák a balil si své vlastní nebo je vyškemral u ostatních dětí.

„Podíváme-li se na to s odstupem času, právě tohle byla první známka Johnovy závislácké povahy,“ říká jeho sestra Joanne. „Ostatní kluci si čas od času zakouřili, ale John kouřil pořád kromě toho, když byl doma.“ Ani za nic by neznepokojoval matku tím, že by před ní kouřil.

I Jack, který nekouřil, se o zlovyku J. R. dozvěděl, přesto ho unáhleně neodsoudil. Přesně tohle se J. R. na bratrovi nejvíc líbilo. S Jackem ho pojilo tak silné pouto, že s ním dokonce rád chodil na ryby, což všechny v rodině překvapovalo, protože obvykle dával přednost rybaření o samotě. Měl rád samotu. Stejně jako na štěrkopískové cestě si někdy lehl u břehu, pozoroval oblohu a velmi potichu si zpíval oblíbené písničky, aby nerušil ryby.

V sobotu 13. května 1944 měl J. R. v úmyslu chytat na svém oblíbeném místě v jedné z odvodňovacích struh kolonie, nějaké dvě a půl míle cesty od středu města. Většinu času byl čtrnáctiletý Jack tolik zaměstnaný, že neměl čas na rybaření. Pokud zrovna někomu nepomáhal v komunitě, snažil se vydělat nějaké peníze pro rodinu. Doručoval tedy *Memphis Press-Scimitar* nebo vykonával jiné příležitostné práce. I onoho dne měl v plánu si vydělat nějaké peníze výrobou kůlů k plotu u zemědělské budovy střední školy. Moc dobře věděl, že se rodině budou hodit tři dolary navíc.

O několik let později si Cash stále ještě vzpomínal na výměnu názorů odehrávající se v obývacím pokoji jeho rodiny, která ho dėsila po zbytek života.

„(Jack) řekl, že tušil, že se něco stane, a moje matka řekla: ‚Tak tam nechod!‘ Cash opáčil: Jack upřeně pozoroval dveře, když mu po tváři přeběhl výraz smrti.“

J. R. úpěnlivě prosil Jacka: „Pojď, půjdeme na ryby.“ Ale Jack cítil povinnost vůči rodině.

Zatímco se Jack vydal do města, J. R. zamířil na své rybářské místečko, ale srdcem byl úplně někde jinde. Byl nervózní. Místo aby tam zůstal celý den, po několika hodinách vstal a šel domů. Tehdy také zahlédl, jak k němu přijíždí poštovní auto, ve kterém seděl otec. Jakmile spatřil otcovu popelavou tvář, věděl, že se přihodilo něco strašného.

Bez jakéhokoli dohledu řezal Jack ve školní dílně na stolní pile z dubových polen kůly k plotu. Čepel pily mu rozervala břicho. Vyděšený a krvácející Jack se snažil nacpat střeva zpátky do dutiny břišní a přitom se potácel ven z dílny. Zahlédl ho úředník ze školy, který ho okamžitě dopravil do nemocnice. Když otec s J. R. dorazili do nemocnice, chlapec stále ještě žil, ale byl v bezvědomí. Celá rodina se kolem svého zlatíčka seskupila, během jediného okamžiku se před nimi celý svět nelidsky a krutě rozbil na malé kousičky. Přestože doktoři stále chovali jiskřičku naděje, Jack umíral.

V nemocnici se zastavovali sousedé, kterým Jack léta pomáhal, a připojovali se svými modlitbami k rodině. J. R. zaplavila změn pocitů. Všichni ti lidé milovali jeho bratra stejně jako on. Hodně ho to naučilo o soucitu, jak později řekl. Doufal, že jednoho dne o něj budou lidé projevovat stejný zájem jako o Jacka.

Když se chlapcův stav ve středu zhoršil, konala se v baptistickém kostele speciální bohoslužba, která přilákala lidi z celého Dyessu. Když se následujícího rána Ray a Carrie dozvěděli o dramatickém zlepšení Jackova stavu, považovali to za zázrak. Ale radostná nálada netrvala dlouho. V pátek ráno rodině oznámili, že se blíží konec, a proto se všichni shromáždili v nemocničním pokoji.

„(Jack) začal sténat a poprosil mámu, aby ho držela za ruku,“ řekl Cash, který později stále vzpomínal na toto rozloučení s bratrem. Vyprávěl, že zavřel oči a oznámil Carrie, že je právě u řeky. „Jedna cesta vede ke špatnému místu a ta druhá ke světlu. Mířím ke světlu.“ A pak řekl: „Slyšíš zpívat anděly? Podívej se na

to město, na to krásné město, všude samé zlato a klenoty, andělé.
Poslouchej, mami, slyšíš je?“

Zemřel v sobotu ráno.

Na nedělní pohřeb přišlo skoro celé město a připojilo se k rodině zpěvem oblíbených chvalozpěvů. Jacka pohřbili na hřbitově v nedalekém Wilsonu. Na jeho náhrobním kamenu byla napsána slova „Na viděnou v Nebi“. O několik let později Cash použil tuto větu v písničce. V roce 1970 na vrcholu své hvězdné kariéry věnoval svůj zpěvník *Songs of Johnny Cash* svému bratrovi.

Jednoho smutného dne v květnu 1944 jsme tě ztratili.

I když písničky které jsme zpívali

Se vytratily z bavlníkových polí

Stále slyším zvuk Tvého hlasu

Protože zní všude kolem.

S láskou vzpomínající

Tvůj bratr J. R.

V pondělí se ještě pořád otřesená rodina Cashových vrátila na pole věnovat se sběru bavlny. Úroda nepočká. Pro Carrie však znamenala ztráta syna až příliš.

„Viděl jsem, jak moje matka padla na kolena a hlava ji přitom klesla na hrud,“ vzpomínal Cash v autobiografii z roku 1997. „Můj nešťastný otec k ní přišel, vzal ji za rameno, ale ona se po něm ohnala: ‚Vstanu, až mě zvedne Bůh!‘“

Nakonec se velmi pomalu a s námahou zvedla a znovu začala sbírat bavlnu. Stále se ještě musela starat o manžela a vychovávat děti.

J. R. celý týden neustále myslel na bratrova slova o křižovatkách mezi světlem a tmou. „Po jeho smrti jsem se rozhodl, kterou cestou se vydám,“ řekl Cash o několik desetiletí později svému kamarádovi, producentovi a režisérovi Jamesi Keachovi.

„Uposlechl jsem výzvy, prošel uličkou (v kostele), potrásl kazateli rukou a následující neděli přijal Ježíše Krista jako spasitele.

Celá ta léta se mnou (Jack) byl, a když mě něco rozhodilo, byl jsem v nějakým strašným maléru, někde ve vězení, vždycky jsem říkal: ‚Vím, že se za mě opravdu stydíš.‘ Stále s ním mluvím. Kdyby nebylo jeho, mohlo to být všechno jinak. Znal svět zábavy. Věděl o těch nekonečných pařbách. Můj otec vždycky mluvil o tom zlu na jevišti, ďábelském zábavním průmyslu. Jack ne. Ten mě podporoval.“

Celé měsíce po Jackově smrti se J. R. snažil vyhýbat pohledu otcových očí, protože v nich nechtěl spatřit zklamání a vinu. Otec mu řekl, že by k nehodě nikdy nedošlo, kdyby onoho dne svého bratra odradil od dílny, ale upřímně řečeno co mohl dělat?

Tou dobou se začal J. R. chovat čím dál odtažitěji, o školu se zajímal velmi málo a jen se poflakoval se svými kámoši.

Víc než kdy jindy trávil čas o samotě, ať už u jezírka při rybaření nebo ve školní knihovně. I když měl kolem sebe kamarády, velmi často si všimli jeho samotářského, melancholického rozpoložení. Dcera Rosanne si myslí, že tento smutek jejího otce nikdy neopustil. „Jackova smrt tátu hluboce ranila a k tomu ještě navíc reakce jeho otce – vina, výčitky a zahořklost,“ říká. „Pokud někdo takovou újmu přežije, zrodí se z toho buď velké zlo, nebo skvělé umění. A v mém otci vzklíčilo semínko v podobě úžasného umění.“

Někdy tou dobou zhlédl J. R. film, který na něj natrvalo zapůsobil. Pro většinu dětí představoval film *Frankenstein* z roku 1931 pojednávající o šíleném vědci, který vytvoří monstrum tak, že vloží do uměle vyrobené bytosti mozek zločince, jen další děsivý horor. Ale Cashovi bylo monstra líto, protože ho zabil dav, který si o něm myslel, že zabil mladou dívku, i když se s ní ve skutečnosti chtěl vlastně jen spřátelit. Když vysvětloval svoji náklonnost k monstru, jen prohlásil, že to byl někdo „vyrobený ze špatných částí, ale snažící se konat dobro“.